

III. SPRAWOZDANIA I INFORMACJE

XVII POLSKO-NIEMIECKIE KOŁOKWIUM PRAWNIKÓW ADMINISTRATYWISTÓW

Greifswald (Niemcy), 18-21 września 2011 r.

Polsko-niemieckie kolokwia prawników administratywistów to konferencje naukowe, które odbywają się co dwa lata, na przemian w Polsce i w Niemczech, nieprzerwanie od 1978 r. Są one ważną platformą bliskiej współpracy i dyskusji w kręgu polskich i niemieckich przedstawicieli szeroko pojętej nauki prawa administracyjnego, obejmującej także problematykę konstytucyjnoprawną. W ostatnich latach coraz częściej obszarem wspólnych zainteresowań naukowych stają się problemy prawne powstające na styku tych dziedzin z prawem europejskim. Warto dodać, że problemy te były omawiane w gronie polskich i niemieckich naukowców jeszcze przed przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej, między innymi podczas jubileuszowego, X Kolokwium, które odbyło się w 1997 r. na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Złożone relacje między prawem europejskim a prawem krajowym stały się osią XVII Kolokwium, zorganizowanego przez Wydział Prawa i Nauk o Państwie Uniwersytetu im. Ernsta Moritza Arndta w Greifswaldzie. Konferencja nosiła tytuł „Unijne prawa podstawowe oraz zakazy dyskryminacji w prawie konstytucyjnym i prawie administracyjnym – niemieckie i polskie perspektywy” (*Unionsgrundrechte und Diskriminierungsverbote im Verfassungs- und Verwaltungsrecht – deutsche und polnische Perspektiven*). Obrady odbywały się w budynku Kolegium Naukowego im. Alfrieda Kruppa w Greifswaldzie w dniach 18-21 września 2011 r.

W konferencji uczestniczyło 38 pracowników nauki z 15 uniwersytetów w Niemczech oraz 8 uniwersytetów w Polsce. Pierwszy dzień obrad poświęcony był problematyce unijnych praw podstawowych, ze szczególnym uwzględnieniem przepisów Karty praw podstawowych Unii Europejskiej i ich miejsca w krajowym systemie prawa konstytucyjnego i administracyjnego. Referaty wygłosili: Władysław Czapliński (Uniwersytet Warszawski), Wolfram Cremer (Uniwersytet w Bochum), Mirosław Wyrzykowski (Uniwersytet Warszawski) oraz Friedrich Schoch (Uniwersytet we Fryburgu). Obrady w drugim dniu konferencji dotyczyły zakazów dyskryminacji w świetle unijnych praw podstawowych, w szczególności dyskryminacji ze względu na wiek lub orientację seksualną. Zagadnieniom tym poświęcone były referaty Ireny Lipowicz (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego), Jensa Kerstena (Uniwersytet w Monachium), Agnieszki Malickiej (Uniwersytet Wrocławski) oraz Heinricha Amadeusa Wolffa (Uniwersytet Viadrina).

Zgodnie z przyjętą regułą owocem konferencji są publikacje naukowe wydawane zarówno w języku polskim, jak i niemieckim¹. Należy zatem spodziewać się, że i tym razem teksty wygłoszonych referatów ukażą się drukiem w Polsce i w Niemczech. Kolejne kolokwium odbędzie się za dwa lata w Polsce, a uczestników gościć będzie Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Piotr Lissoń
piotr.lisson@amu.edu.pl

¹ Tytułem przykładu można wskazać dwie publikacje, które ukazały się nakładem Wydawnictwa Poznańskiego: H. Bauer, R. Hendler, P. M. Huber, B. Popowska, T. Rabska, M. Szewczyk (red.), *Kierunki rozwoju prawa administracyjnego. Podstawowe zagadnienia prawa budowlanego i planowania przestrzennego. Dziesiąte Niemiecko-Polskie Kolokwium Prawników Administratywistów, Poznań 8-12 września 1997 roku. Referaty i głosy w dyskusji*, Poznań 1999 oraz H. Bauer, R. Hendler, P. M. Huber, B. Popowska, T. Rabska, M. Szewczyk (red.), *Prawo publiczne na przełomie. Jedenaste Niemiecko-Polskie Kolokwium Prawników Administratywistów, Jena 22-25 września 1999 roku. Referaty i dyskusja*, Poznań 2001.

OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA „LIBERALIZM EKONOMICZNY A TRANSFORMACJA GOSPODARCZA”

Poznań, 22 września 2011 r.

W dniu 22 września 2011 r. w Uniwersytecie Ekonomicznym w Poznaniu (UEP) odbyła się konferencja naukowa pt. „Liberalizm ekonomiczny a transformacja gospodarcza”. Konferencję zorganizowały Katedra Makroekonomii i Badań nad Gospodarką Narodową UEP oraz Oddział Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Poznaniu, a honorowy patronat nad nią objął Rektor UEP prof. dr hab. Marian Gorynia. Tematyka konferencji odwoływała się przy tym do monografii *Liberalne przesłanki transformacji gospodarczej w Polsce* pod redakcją W. Jarmołowicza i K. Szarzec (PWE, Warszawa 2011). Jej współautorami – obok wskazanych już redaktorów – są także: A. Baszyński, Z. Drozdowicz, S. Kańduła, A. Kukułka, D. Piątek i B. Woźniak-Jęchorek. Na konferencję przygotowano 12 referatów, które – obok bezpośredniej prezentacji – zostały też wcześniej udostępnione wszystkim uczestnikom konferencji w postaci zbioru tez (ze słowem wstępnym prof. dr. hab. Wacława Jarmołowicza). Organizatorzy podzielili konferencję na trzy sesje, podczas których prelegenci wygłosili swoje referaty.

O podzielenie się spostrzeżeniami na temat znaczenia liberalizmu i jego wpływu na transformację gospodarczą poproszeni zostali wybitni naukowcy specjalizujący się w tej problematyce. Wywodzą się oni zarazem z wiodących ośrodków akademickich w Polsce, między innymi z Szkoły Głównej Handlowej, Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetu im. Marii Curie-Skłodowskiej, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika, Uniwersytetu Szczecińskiego, Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach oraz Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu. W dyskusję włączyli się także uczestnicy przybyli z innych ośrodków naukowych Polski.

W konferencji – jako referenci – wzięli udział: profesorowie Maciej Bałtowski, Zbigniew Drozdowicz, Waldemar Frąckowiak, Wacław Jarmołowicz, Danuta Kopycińska, Tadeusz Kowalski, Elżbieta Mączyńska i Maciej Miszewski oraz doktorzy Adam Baszyński, Michał Czwarono, Mikołaj Handschke, Dawid Piątek, Katarzyna Szarzec i Sławomir Sztajer.

Problematyka konferencji, jako poświęcona liberalizmowi w teorii ekonomii i jego oddziaływaniu na transformację gospodarczą, koncentrowała wokół trzech zasadniczych zagadnień: 1) rekonstrukcji teoretycznych podstaw i rozwinięć dotyczących liberalizmu i jego percepcji w polskiej myśli ekonomicznej i społecznej, 2) relacji między liberalizmem, globalizacją a polityką ustrojową, 3) studiów przypadków związanych z rzeczywistością transformacji gospodarczej. Autorzy referatów starali się przede wszystkim odpowiedzieć na kluczowe pytania dotyczące współczesnych interpretacji idei liberalizmu ekonomicznego oraz ich implikacji znajdujących swoje konkretne egzemplifikacje i rozwiązania ekonomiczne w transformujących się gospodarkach, a zwłaszcza w Polsce.

Jak wielokrotnie w trakcie konferencji podkreślano, idee liberalne wywierały – i wywierają nadal – znaczący wpływ na teorię i praktykę gospodarowania w Polsce. W referacie Z. Drozdowicza (oraz w wystąpieniu S. Sztajera) przedstawiono między innymi tradycje liberalizmu w Polsce i przeanalizowano historyczny rozwój idei liberalnych w naszym kraju. Zwrócono też uwagę na polskie historyczne i „antyliberalne” dziedzictwo kulturowe oraz na najnowsze problemy i tendencje liberalnego podejścia do rozwoju społecznego i gospodarczego. Z kolei Waldemar Frąckowiak, w nadesłanym na konferencję referacie, zwrócił uwagę na to, że mimo braku zaplecza liberalnego elektoratu wyborczego, program transformacji gospodarczej w Polsce w 1990 r. oparto na fundamentach liberalnej ekonomii, czyli wolności jednostki i wolności gospodarczej, prywatnej własności i jej ochronie, konkurencji wyrastającej z mechanizmu rynkowej koordynacji cen i alokacji zasobów oraz pomocniczości państwa. Tym samym w pełni uzasadniona – jego zdaniem – wydaje się teza o liberalnym charakterze transformacji, dominującym przynajmniej w jej początkowej fazie. Jednocześnie jednak, pomimo 20 lat transformacji, ustroj gospodarczy wykazuje nadal nie tylko liczne słabości, lecz także brak jednoznacznej podstawy doktrynalnej.

Problematykę ustrojową podjęła w szczególności E. Mączyńska. Zwróciła ona uwagę na to, że nie należy poprzestawać na poszukiwaniu optymalnego – w obecnych warunkach – modelu ustroju gospodarczego. Finansowy kryzys globalny wyekspozował bowiem zagrożenia związane z postępującą gwałtownie finansyzacją gospodarki. Paradoksalnie, mimo że finanse to krwiobieg gospodarki,

w praktyce dochodzi do dychotomii interesów sektora finansowego i realnego. Wywołane kryzysem finansowym globalne problemy makroekonomiczne powodują też, że coraz częściej wskazuje się na to, iż ustroj powinien być jednak „garniturem szytym na miarę”. Ponadto z coraz większą przychylnością spotyka się idea ordoliberalna i model społecznej gospodarki rynkowej jako przeciwwaga dla neoliberalizmu.

M. Miszewski zwrócił uwagę na konieczność dokonania ponownego, istotnego przewartościowania celów polityki gospodarczej. Jego zdaniem, polityka zorientowana na maksymalizację wskaźników produkcji materialnej, a nawet tylko na maksymalizację mierzalnych aspektów dobrobytu, grozi zabrnieniem w ślepą uliczkę rozwoju cywilizacyjnego. Alternatywę stanowi tu bowiem polityka rozbudzania także potrzeb niematerialnych, harmonizacja struktury spożycia, lansowanie haseł umiarkowanej konsumpcji. Nawiązując do wcześniejszych rozważań dotyczących kwestii ustrojowych, referent stwierdził ponadto, że gospodarka realizująca model społecznej gospodarki rynkowej (i działająca zgodnie z zasadami ordoliberalizmu) nie może być zarazem traktowana jako gospodarka nadmiarów i niedostatków, ale powinna być postrzegana jako model bardziej normatywny.

Także w wystąpieniu T. Kowalskiego pojawiło się spostrzeżenie, że należy zredefiniować politykę gospodarczą. W swoim wystąpieniu prelegent między innymi podkreślił, że liberalizacja i globalizacja zredukowały faktyczny obszar oddziaływania państw narodowych na procesy gospodarcze i zwiększyły współzależność gospodarek. W świetle kryzysu finansowego lat 2008-2009, wyraźna stała się rosnąca skala współzależności oraz konieczność ponownego zdefiniowania roli rządów i banków centralnych, a także kwestii globalnych rozwiązań w zakresie przepływu kapitału i architektury stabilności finansowej.

Interesującymi elementami konferencji były prezentacje studiów przypadków związanych z wybranymi aspektami rzeczywistości społeczno-gospodarczej w Polsce i na świecie. M. Bałtowski przedstawił pogłębioną analizę struktury własnościowej i pochodzenia kapitału największych polskich przedsiębiorstw. Wyodrębnił przedsiębiorstwa z dominującym udziałem kapitału państwowego, bądź z dominującym udziałem kapitału prywatnego. Na tej podstawie określił faktyczną strukturę własnościową gospodarki jako całości, a także (zróżnicowane) branżowe struktury własnościowe. Z kolei D. Kopycińska w swoich rozważaniach podjęła kwestie wpływu liberalizacji globalnego rynku pracy na migracje zarobkowe Polaków. Zwróciła też uwagę na to, że emigracja zarobkowa przynosi zarówno pozytywne, jak i negatywne efekty zarówno dla bezpośrednio zainteresowanych, jak i w skali makroekonomicznej. Główne zagrożenia makroekonomiczne zaś są – jej zdaniem – związane przede wszystkim z występowaniem zjawiska *brain waste*, powodującego wyjazd z kraju ludzi młodych, aktywnych zawodowo i wykwalifikowanych. Ubytek kapitału ludzkiego z tego powodu w gospodarce polskiej jest istotny, a ujemne skutki tych zjawisk mogą być długofalowe. Jedną z głównych przyczyn emigracji – choć nie wyłączną – jest wysokie i utrzymujące się bezrobocie.

Bezpośrednio problemy bezrobocia uwypuklił w swoim wystąpieniu W. Jaromłowicz, który stwierdził między innymi, że zachodzący w Polsce proces transformacji gospodarki wymagał już na samym początku wprowadzenia nowej polityki gospodarczej, w tym zwłaszcza na rynku pracy. Radykalny sposób wprowadzania zmian skutkował przy tym pojawieniem się kosztów społecznych w postaci bezrobocia, ale też korzystnych efektów związanych z racjonalizacją zatrudnienia i wzrostem wydajności pracy. Ponadto w odniesieniu do rynku pracy inicjowanie i upowszechnianie liberalizmu gospodarczego wiązało się zwłaszcza z liberalizacją zasad zatrudniania i wynagradzania pracowników, z nowymi formami organizowania się i działania związków pracodawców i pracowników, likwidowaniem starych i kreowaniem nowych instytucji działających na rynku pracy. W. Jaromłowicz swoje wystąpienie zakończył stwierdzeniem, że politykę gospodarczą i społeczna państwa należałoby uznać za bliższą – mimo wszystko – tradycjom socjaldemokratycznym i ordoliberalnym aniżeli liberalnym (*sensu stricto*).

Przekształcenia w polskim sektorze bankowym były z kolei przedmiotem referatu A. Baszyńskiego. Zwrócił on uwagę na powiększenie zakresu wolności gospodarczej w sektorze bankowym po 1989 r.; ponadto zmiany nie ograniczały się wyłącznie do banków komercyjnych, ale objęły również banki spółdzielcze.

Referaty M. Czwaro, M. Handschke oraz D. Piątka i K. Szarzec poświęcone zostały porównaniom międzynarodowym. M. Czwaro przedstawił rolę liberalizmu w polityce gospodarczej Stanów Zjednoczonych w okresie prezydentury R. Reagana oraz Wielkiej Brytanii, gdy premierem była M. Thatcher. M. Handschke w swoim wystąpieniu dokonał porównania transformacji ustrojowej Polski i Chile. Najważniejszym wnioskiem wypływającym z jego analizy było stwierdzenie, że

doświadczenie obu tych państw są podobne pod względem metod i wyników transformacji. W referacie D. Piątka i K. Szarzec uwaga została skupiona na doświadczeniach krajów Europy Środkowo-Wschodniej i byłego ZSRR. Autorzy przedstawili postępy w dziedzinie stabilizacji, liberalizacji oraz prywatyzacji. Zwrócili uwagę na znaczącą poprawę pozycji rozwojowej Polski w skali całej grupy krajów.

Konferencję zakończyła ożywiona i długa dyskusja nad wpływem koncepcji i działań liberalnych na kształtowanie się gospodarki rynkowej w Polsce w ciągu minionych lat. Jak zauważył W. Jarmołowicz w podsumowaniu konferencji, liberalizm ekonomiczny – choć nie wolny od ograniczeń – przyczynił się, i to w znacznym stopniu, nie tylko do obrania w Polsce radykalnej drogi transformacji, ale też do nadania istotnego kierunku w zachodzących nadal przemianach społecznych i gospodarczych. Z jednej strony – przyczyniło się to do sukcesu przemian ekonomicznych, z drugiej jednak – powodowało powstanie znacznych kosztów społecznych.

Organizatorzy i uczestnicy konferencji wyrazili w dyskusji i swoich wystąpieniach przekonanie, że wymiana poglądów oraz wypływające z niej wnioski przyczyniły się do lepszego zrozumienia wpływu idei liberalnych jako „opcji” konkurującej z innymi (tj. socjaldemokratycznymi i instytucjonalnymi), na koncepcje, strategię, przebieg i wyniki transformacji, w tym przede wszystkim w Polsce. Trwałym efektem konferencji ma być ponadto publikacja oparta na wystąpieniach i referatach nadesłanych na konferencję, jak też uwzględniająca inne jeszcze opracowania związane z problematyką liberalizmu ekonomicznego i transformacji gospodarczej.

Wacław Jarmołowicz, Dawid Piątek

„GAZ ŁUPKOWY – SZANSA CZY ZAGROŻENIE?”

Konferencja naukowa na Wydziale Prawa i Administracji UAM Poznań, 17 listopada 2011 r.

W dobie postępującego rozwoju technologicznego w obszarze poszukiwania oraz wydobywania gazu łupkowego bardzo ważną rolę odgrywa odpowiednia legislacja, służąca zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrony środowiska, w szczególności ochrony wód gruntowych i podziemnych. Konferencji na temat regulacji prawnych w zakresie poszukiwania oraz wydobywania gazu łupkowego przyświecała idea spojrzenia na tę problematykę także z perspektywy geologicznej. Dlatego wśród uczestników konferencji znaleźli się przedstawiciele obu dyscyplin nauki, a także przedstawiciele instytucji państwowych, których zadania i kompetencje wiążą się ściśle z procesami poszukiwania oraz wydobywania gazu łupkowego. Ciężar organizacyjny całego przedsięwzięcia wzięły na siebie studenckie koła naukowe: Koło Naukowe Geologów z Instytutu Geologii UAM oraz Koło Naukowe Prawa Energetycznego i Regulacji Sektorowej z Wydziału Prawa i Administracji UAM.

Prof. dr hab. Józef Górski, Dyrektor Instytutu Geologii na Wydziale Nauk Geograficznych i Geologicznych UAM, wygłosił referat, któremu towarzyszyła prezentacja multimedialna. Profesor Górski omówił geologiczne uwarunkowania poszukiwania i wydobywania gazu łupkowego oraz najważniejsze kwestie związane z wpływem tych procesów na środowisko. Uzupełnieniem tej prezentacji był referat dra Rafała Ratajczaka (Instytut Geologii UAM), poświęcony strukturze skał łupkowych. Krótkie komunikaty pozostałych prelegentów poprzedziły merytoryczną dyskusję, której moderatorem był dr Piotr Lissoń (Wydział Prawa i Administracji UAM), szukano zbieżnych problemów, jakie stoją obecnie przed nauką prawa i przed geologią, a których rozwiązaniu mają służyć nowe przepisy prawne, w szczególności nowa ustawa Prawo geologiczne i górnicze. W tej części konferencji bardzo wyraźnie zaznaczały się praktyczne doświadczenia poszczególnych prelegentów.

Dr Michał Żywiecki (Wydział Geologii Uniwersytetu Warszawskiego), na przykładzie doświadczeń firmy Julifield LLC Exploration & Production, przybliżył uwarunkowania poszukiwania i eksploatacji złóż gazu łupkowego na terenie Stanów Zjednoczonych. Mec. Piotr Spaczyński, radca prawny z bogatym doświadczeniem w zakresie obsługi przedsiębiorstw sektora gazowego, omówił zagadnienia prawne związane z procedurą uzyskiwania koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż gazu łupkowego oraz prawa użytkowania górniczego, opłat koncesyjnych oraz polityki państwa

w tym zakresie, w szczególności w świetle zmian, jakie wprowadza nowa ustawa Prawo geologiczne i górnicze. Z kolei Paweł Lis, reprezentujący Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie (Zakład Kartografii Geologicznej Struktur Włębnych), przybliżył zasady gromadzenia przez Instytut danych na temat zasobów gazu łupkowego w Polsce. Szczególną uwagę słuchaczy skupiła Hanna Dzikowska, Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku, która szczegółowo omówiła kwestię nadzoru sprawowanego przez Dyрекcję Ochrony Środowiska nad działaniami przedsiębiorstw poszukujących gazu łupkowego.

Konferencja wzbudziła szerokie zainteresowanie w środowisku akademickim Poznania. Wśród licznych słuchaczy znaleźli się nie tylko pracownicy naukowcy oraz studenci z Wydziału Prawa i Administracji oraz z Instytutu Geologii UAM, lecz również osoby z innych wydziałów Uniwersytetu, a także z innych poznańskich uczelni. Tezy prezentowane przez przedstawicieli środowiska prawniczego, odnoszące się do konieczności zagwarantowania należytego wpływu państwa na procesy poszukiwania i wydobywania gazu łupkowego, a także odpowiedniego nadzoru nad stanem wód gruntowych i podziemnych, okazały się w dużej mierze zbieżne z tezami prezentowanymi przez przedstawicieli nauk geologicznych. Naukowym rezultatem konferencji będzie publikacja przygotowywana przez jej organizatorów.

Piotr Lissoń
piotr.lisson@amu.edu.pl

X SESJA NAUKOWA MŁODYCH PRACOWNIKÓW NAUKOWYCH WYDZIAŁU PRAWA I ADMINISTRACJI UAM

Poznań, 6 grudnia 2011 r.

W dniu 6 grudnia 2011 r. w Collegium Iuridicum Novum Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu odbyła się X Sesja Naukowa Młodych Pracowników Naukowych Wydziału.

Sesja jest wydarzeniem cyklicznym, które od 2003 r. jest stałym elementem kalendarza wydarzeń naukowych Wydziału Prawa i Administracji UAM, będącym kontynuacją (między innymi poprzez zachowanie ciągłości w numeracji kolejnych edycji) przedsięwzięcia zapoczątkowanego w 1955 r.¹ Od 2003 r. publikacje zawierające teksty referatów wygłoszonych podczas Sesji ukazują się pod tytułem *Prawo wobec wyzwań współczesności*². Tytuł ten wskazuje na jeszcze jeden cel Sesji, którym jest poruszanie problemów stanowiących aktualne wyzwania dla współczesnej nauki prawa, a jednocześnie wychodzących naprzeciw zapotrzebowaniu praktyki oraz wpisujących się w bieżące wydarzenia i problemy społeczne.

Obrady X Sesji otworzył prof. UAM dr hab. Tomasz Sokołowski Dziekan Wydziału Prawa i Administracji UAM, który wyraził zadowolenie z faktu, że Sesja niezmiennie przyciąga chętnych do wzięcia w niej udziału doktorów i doktorantów Wydziału. Podkreślił przy tym, że przydatności tego projektu dowodzi obecność wśród dzisiejszych młodych profesorów Wydziału autorów referatów opublikowanych w poprzednich tomach *Prawa wobec wyzwań współczesności*, których nazwiska i dorobek naukowy niejednokrotnie są już dobrze znane ogólnopolskiej nauce prawa.

Sesja podzielona była na trzy panele dyskusyjne. Pierwszy z nich dotyczył wybranych problemów prawnych związanych z trwającą od 1 lipca do 31 grudnia 2011 r. prezydencją Polski w Radzie Unii Europejskiej. W jego ramach poruszono zagadnienie deficytu demokracji w Unii Europejskiej w aspekcie instytucjonalnym na przykładzie Parlamentu Europejskiego, problematykę stosunków traktatowych Unii Europejskiej z państwami trzecimi w świetle Traktatu lizbońskiego oraz europeizacji prawa rodzinnego w odniesieniu do prawa polskiego.

¹ Zob. sprawozdanie z IV Sesji: „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2004, z. 2, s. 302.

² Zob. W. Dajczak, rec. *Prawo wobec wyzwań współczesności*, red. B. Guzik, N. Buchowska, P. Wiliński, t. V, Poznań 2008, ss. 486, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2009, z. 3, s. 221-223.

Panel drugi poświęcony został trwającej w Polsce i dokonywanej sukcesywnie reformie prawa prywatnego. Problemami wiodącymi były tu zagadnienia dotyczące nowych instytucji wprowadzonych do polskiego porządku prawnego, na przykład rozważano potrzebę nowelizacji niektórych przepisów Kodeksu spółek handlowych i scharakteryzowano pozycję stron i uczestników postępowania w procesie dowodzenia przed sądem cywilnym pierwszej instancji.

Panel trzeci dotyczył niezmiennie aktualnych problemów z zakresu ochrony praw jednostki. Zaprezentowano w nim rolę międzynarodowej ochrony praw człowieka w dobie zmian klimatycznych, a także środków przymusu bezpośredniego w kontekście gwarancji konstytucyjnych, przedstawiono wpływ orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego na postępowanie sądowoadministracyjne, scharakteryzowano pozycję ustrojową Rzecznika Praw Obywatelskich RP.

Każdy z paneli kończyła otwarta dyskusja plenarna nad zagadnieniami poruszonymi w referatach. W dyskusjach wzięli udział pracownicy naukowcy Wydziału, studenci i referenci.

Wydanie publikacji zawierającej teksty referatów z X Sesji Naukowej Młodych Pracowników Nauki Wydziału Prawa i Administracji UAM jest przewidziane w pierwszej połowie 2012 r. Podczas Sesji zaś można było się zapoznać z tomem VII publikacji *Prawo wobec wyzwań współczesności*, zawierającym referaty wygłoszone podczas poprzedniej edycji Sesji, która odbyła się w grudniu 2010 r.

Z kronikarskiego obowiązku odnotować również należy, że organizatorami X Sesji byli prof. UAM dr hab. Paweł Wiliński, dr Natalia Buchowska, mgr Bartosz Guzik i mgr Patryk Filipiak.

Bartosz Guzik